

Hiidlaste hariduse teedelt 4.

Pühalepa vallas elas Eesti ajal 4000 inimese ümber ja haridusajad sujusid soodsalt. Pärast aastast vägikaikavedamist uue koolimaja pooldajate ja vanale juurdeehitist tahtjate vahel tollases Suuremõisa valla volikogus alustati augustis 1928 tänaseni püsinud Palade koolimaja ehitustöid ja aasta pärast, 17. novembril võidi avaktusele tulla. Ajaleht «Maa Hääl» märkis: «Vanad inimesed küll löövad käsi kokku uuest koolimajast mööda minnes ja tihtigi lausuvad: «Ui, ui! Äi tee, müs inimesed eige meite lastest tulevad, vaada, müsuses lossis naad koolis käivad — kus nee pärast kooli küll panna, äi talumaja kõlva nendele änam!»»

1930. aasta sügisel avati ka üheaastane tütarlaste täiendusklass, mis järgmisest õppeaastast muudeti kaheaastaseks majapidamise, käsitöö ja kudumise täienduskooliks. Õpetajaks oli kuni sulgemiseni 1941. aasta jaanuaris Keitna kodumajanduskooli lõpetanud Hildegard Tapp. Et Paladel oli ka internaat, tuli täienduskooli õpilasi üle Hiiumaa ja lõpetajaid on kümne-

aastase tegevusaja jooksul 90 ümber kokku loetud.

Tolleaegselt Paladelt leiame, mida öieti mõista, kui kooliõpetajaid maa soolaks kuuleme kutsutavat. Uue koolimaja esimene juhataja Nikolai Kurismann (pärast eestistamist Nigul Kalda) jõudis olla laulukoori juhataja, asutas puhkpilli- ja keelpilliorkestri, oli Palade Tarvitajate Ühingu esimees ja Hiiumaa Õpetajate Liidu esimees, kutsus kokku näiteringi ning oli seal lavastajaks ja näitlejaks. See mees ei teinud Palade koolist mitte ainult eesrindliku haridusasutuse, vaid kultuurikeskuse kohaliku rahva tarbeks.

Juurdelisatud pilt on täienduskooli tunnist 1932. aastal. Õpilaste tarbeks olid siis viied kangasteljed ja teist samapalju õmblusmasinaid. Vastikul kangastelgedele ees seisab Hildegard Tapp.

Siiri Julge õppe-uurimust «Palade algkooli ajalugu ajavahemikul 1884 kuni 1963» refereerinud Ruuben Post. Foto Emilie Napp'i [Treimann] kogust.